

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № 02-00-92 / 27.05.2020 г.

ДО
Г-ЖА ИВЕЛИНА ВАСИЛЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
В 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш №№ КОС-053-11-8/13.05.2020 г. и КОС-053-11-8/21.05.2020 г.

Относно: Получени становища по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие, № 002-01-12, внесен от Министерския съвет на 05.05.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ВАСИЛЕВА,

Във връзка с получените становища от WWF България, Инициативен комитет „За Туризма на Калиакра“, Националния природонаучен музей при БАН, Сдружение за дива природа „Балкани“, Българска стопанска камара, Национална асоциация „Българско Черноморие“ и Технически университет - София по посещения по-горе Законопроект за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие (ЗИД на ЗБР). Ви уведомявам следното:

Основната цел на законопроекта е да бъде въведен нормативно новият подход за управление на мрежата Natura 2000 в България. Той предвижда израждане на нови структури за управление на мрежата на национално и регионално ниво. Национален орган за управление на мрежата Natura 2000 ще бъде министъра на околната среда и водите, а органи за управление на мрежата на регионално ниво ще са директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите. Към тях ще бъдат сформирани Национален консултативен съвет за Natura 2000 и Комитети на заинтересованите страни на регионално ниво. В допълнение, съгласно новия подход, се въвежда задължението за разработване на териториални планове за управление на мрежата. По този начин всички защитени зони ще бъдат управлявани на база тези планови документи, което ще даде възможност да се определят специфични за зоните подробни цели и мерки на озаване.

Проектозаконът адресира голяма част от констатациите на ЕК по наказателна процедура № 2018/2352, а именно, че България не е изпълнила задължението си за определяне на специфични за зоните подробни цели и мерки за озаване, които да се включат в подходящи планове за управление.

Подобни констатации се съдържат и в Одатен доклад № 0300101818 на Сметната палата от декември 2019 г. (приет с Решение № 461/11.12.2019 г.).

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6259, Факс: +359(2) 986 25 33

Службите на ЕК неколкосткратно са обръщали внимание на ангажимента на България да създаде структури за управление на защитените зони от мрежата Natura 2000. В тази връзка значителен финансов ресурс от ОПОС 2014-2020 беше заделен за финансирането на тяхното изграждане и разработването на планове за управление.

Новият Подход за управление на мрежата Natura 2000 е изготвен на базата на редица анализи, проучвания и предложения за решения:

- Анализ на правно-нормативната рамка и нейната ефективност в Република България във връзка с управлението на мрежата Natura 2000;
- Анализ на правно-нормативната рамка във връзка с изготвяне, утвърждаване и изпълнение на планове за управление на защитени зони;
- Проучване и анализ на подходите за управление на мрежата Natura 2000 в държави-членки на ЕС;
- Проучване и анализ на подходите за изготвяне на планове за управление в държави-членки на ЕС;
- Анализ и оценка на наличния капацитет за изпълнение на дейности за управление на мрежата Natura 2000 и ЗЗ;
- Изготвяне на работна и окончателна версия на предложение с варианти за подход за установяване на ефективна структура за управление на защитените зони от мрежата Natura 2000;
- Изготвяне на сравнителен анализ между предложените варианти;
- Финансова прогноза за оперативните и инвестиционни разходи за реализация на всеки от сценариите и предложената за тях организационна структура. Финансовата прогноза включва 10 годишен период, изготвена с по години, по дейности и по източници на финансиране;
- Предимства и недостатъци на всеки от вариантите, в т.ч. оценка на приложимостта на всеки от вариантите;
- Разработване на предложение за правила, процедури и правилници за управление на мрежата NATURA 2000 и ЗЗ;
- Разработване на препоръки за развитие и повишаване на капацитета на служителите на структурата за управление на мрежата Natura 2000.

Новият подход за управление е базиран на последните тенденции в управление на мрежата Natura 2000 в Европа. Той поставя във фокуса на управлението конкретните видове и природни местообитания, като се отчита тяхното природозащитно състояние и приносът на конкретните територии за подобряването му на биогеографско ниво. Прилагането на подхода ще осигури максимална ефективност на управленските пропеси, тъй като вложените усилия ще са концентрирани там, където ефекта от тях ще даде най-голям принос.

Подходът бе широко обсъден в рамките на работни групи, кръгли маси и т.н. В хода на общественото обсъждане на самия законопроект бяха проведени множество дискусии, включително и публично обсъждане на законопроекта с представители на всички заинтересовани страни. Отделно законопроектът беше обсъден и на заседание на Съвета на учениците към министъра на околната среда и водите, в който са включени представители на академичните среди и научната общност от цялата страна, сред които ръководители на звена от БАН и декани на акредитирани висши училища с експертиза по проблематиката на околната среда и водите.

Видно от публикуваната на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) Справка за отразяване на становищата, в хода на проведеното обществено обсъждане на законопроекта бяха получени значителен брой становища, както в подкрепа на предлаганите промени, така и против тях. Бяха направени редица разнопосочни предложения за допълнения и промени в законопроекта, включително и такива, които излизаха извън обхвата на предлаганите промени. В много от случаите, различните заинтересовани страни предлагат коренно противоположни, взаимоизключващи се промени в закона, които няма как да бъдат съвместени и отразени.

Горните обстоятелства наложиха изменението на спорни текстове да бъде отложено за следващ ЗИД на ЗБР, като в есенен порядък бъдат разглеждани само основните текстове, въвеждащи комуникирания със службите на ЕК по подход и текстовете, по които не е имало възражения. Така на заседание на МС министър Димитров предложи отпадането на параграфи от първоначално подготовения и предложен за обществено обсъждане ЗИД. При това положение от общо 42 параграфа на ЗИД на ЗБР пахълно отпаднаха 13 параграфа, един отпадна частично, по 23 параграфа нямаше бележки и 5 трябваше да се запазят въпреки получените по тях становища.

Считаме че с частичното приемане на Законопроекта е направен компромис, който обаче не даде възможност да намерят решение много от повдигнатите в годините въпроси относно ефективното управление на мрежата Natura 2000 в България и значително намаляване на рисковете от неблагоприятни последици за държавата.

По отношение на съдържанието се в постъпилите в Народното събрание становища оценения относно възможни несъответствия на проекта на ЗИД на ЗБР с правото на ЕС, отпово обръщаме внимание, че новият подход за управление на мрежата Natura 2000 е комуникиран със службите на ЕК, като част от направените предложения за промени в ЗБР произтичат от констатацията на ЕК по наказателна процедура срещу страната ни № 2018/2352 по реда на чл. 258 от Договора за функциониране на ЕС. Предложението цели постигане на по-ефективно изпълнение на задълженията на страната по Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (Директивата за местообитанията), в частност разпоредбите на чл. 6, ал. 1 и 2, което е предпоставка за прекратяване на стартираната наказателна процедура.

С проекта на ЗИД на ЗБР се въвеждат само процедури за прилагане на разпоредби от Директива, а не се прави транспониране на европейско законодателство, във връзка с което не бе необходимо изготвянето на справка за съответствие с европейското право.

Съгласно чл. 57, ал. 2 от Инструкцията за обмен на документи по електронен път и документи на хартиен носител в МОСВ, проектът на ЗИД на ЗБР е съгласуван в РГ 20 „Околна среда“, тъй като въвежда мерки по прилагане на европейско законодателство.

На основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, е получена справка от дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ и Министерство на правосъдието, че предложеният законопроект не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.

Във връзка с изразеното от страна на Националния природонаучен музей при БАН (НИМ-БАН) становище, че в настоящия ЗИД на ЗБР никъде не е разглеждан научният подход, което е предпоставка за провал в цялостното управление на Natura 2000 в България, както и че никъде не е изяснено, че решенията на органите за управление става на основата на системно извършвани научни изследвания на опазваните видове и местообитания, следва да се има предвид че в първоначално изготвения и публикуван за обществено обсъждане законопроект се съдържаха разпоредба в този дух. В резултат от множеството получени становища по предложения текст на тази разпоредба и след обсъждане на заседание на Съвета на ученията към министъра на околната среда и водите и с представители на природозащитни НПО тя бе значително преработена и допълнена. Параграфът беше отгледен от носителите, тъй като значителните изменения на първоначално предложения текст изискваха ново провеждане на процедура за междуведомствено съгласуване и обществено обсъждане. В последната си редакция, разпоредбата гласи:

§...Създават се чл. 4а и чл. 4б:

„Чл. 4а. (1) Държавната политика и взимането на решенията, свързани с изграждането и управлението на мрежата Natura 2000 се основава на най-добрата налична научна информация.

(2) За формирането и осъществяването на държавната политика и взимането на решенията, свързани с изграждането и управлението на мрежата Natura 2000 се използват проверени за достоверност и качество първични данни за типовете природни местообитания.

посочени в Приложение № 1, и за видовете животни и растения, посочени в Приложение № 2.

(3) За достоверни и качествени първични данни по ал. 1 се считат данните, предоставени с належно оформена декларация за достоверност и проверени при условията и реда на наредба на Министерския съвет. С наредбата се определят и изискванията към съдържанието на данните, както и редът и начинът за тяхното събиране и предоставяне.

(4) За целите по ал. 1 могат да се използват и други данни и анализи за типове природни местообитания, посочени в Приложение № 1, и за видовете животни и растения, посочени в Приложение № 2, предоставени на Министерството на околната среда и водите, след проверка за достоверност и качество на първичните данни, на които се основават, по реда на наредбата по ал. 2.

(5) Министерството на околната среда и водите използва предоставените по реда на настоящата разпоредба данни като липсва коректно техниче източници, без да има право да извлича икономическа полза от тях.

Чл. 46. Лицата, които получават финансиране със средства от държавния бюджет или със средства от Европейските структури и инвестиционни фондове или други международни програми, осигуряват публичен достъп до резултатите и продуктите от изпълнените дейности в резултат от това финансиране, свързани с типове природни местообитания, посочени в Приложение № 1 и с видовете животни и растения, посочени в Приложение № 2, заедно с набраните първични данни за тях в срок до три месеца от приключване на съответния проект или договор. Настоящата разпоредба не се прилага за данни с поверителен характер.

Същевременно, с проекта на ЗИД на ЗБР не се променят съществуващите задължения за мониторинг на биологичното разнообразие и защитените зони от мрежата Natura 2000. Това са разпоредбите на чл. 29, ал. 2, т. 5, чл. 115, ал. 1, т. 10, чл. 115, ал. 2, и чл. 118, ал. 1, т. 5. Добавят се допълнителни текстове в чл. 115а, въвеждащи ясни задължения на националния орган по управление на мрежата Natura 2000 да организира събирането, верифицирането, валидирането, анализа, управлението и обработването на научна информация и данни за Natura 2000, както и да организира съответните докладвания по двете директиви на ЕС.

По отношение на конкретните предложения, съдържащи се в становището на ПИМ-БАН, считаме първото от тях („Навсякъде в текста на законопроекта към органите за управление на защитените зони до РИОСВ да бъдат добавени и Д(ПГ) за целесъобразно.

По никакъв начин не се създава конфликт за управлението на националните паркове, които като категории защитени територии са с много по висока степен на защита от защитените зони. За тях задължително се разработват много подробни планове за управление по Закона за защитените територии, които гарантират в достатъчна степен и защитата на целевите обекти по Natura 2000. Дирекциите на националните паркове запазват своите функции и ще участват активно, както при разработването така и в изпълнението на териториалните планове за управление, като е предвидено техни представители по места да участват в Комитетите на заинтересованите страни. Също така следва да се има предвид, че повечето териториални обхвати на защитените зони в страната и в момента по отношение на една и съща защитена зона имат компетенции повече от една РИОСВ. Обръщаме внимание, че основно значение при определяне на целите и мерките в защитените зони имат местообитанията и видовете, предмет на опазване в тях, като плановете за управление следва да стигат до ниво нахождение, което предполага възможността за въвеждане на различен режим и прилагането на различни мерки в отделни части на зоните.

По същество предложението противоречи на одобрения от министъра на околната среда и водите подход за управление на мрежата и изисква разработването, обстойността и обсъждането с всички заинтересовани страни на изцяло нов подход за управление на мрежата Natura 2000. Също така ново обсъждане със службите на НК, пред които вече е представен и намерил одобрение подхода за управление, въвеждан с настоящия ЗИД. Ще се изисква и нова оценка на въздействието, нова финансова обосновка, нови междуправително съгласуване и обществени консултации. На следващия етап на развитие, както на наказателна процедура № 2018/2352, така и по отношение на постъпилата кореспонденция от службите на

Б.К. според която ОПООС е в риск, страната не разполага с необходимото време за осъществяване на посочените по-горе дейности. Отделно няма да могат да бъдат изпълнени и препоръките от Одитен доклад № 0300101818, приет с Решение № 461/11.12.2019 г. на Сметната палата, по който има образуваната преписка на ВАП.

По отношение на предложението по т. 2 и т. 4 от становището на ИИМ-БАН, считаме, че няма необходимост от отделен текст за изпълнението и отчитането на научните проучвания в защитените зони и предлагането на отделен ежегоден план и ежегодна програма за научни изследвания на видове и местообитания в защитените зони, доколкото по смисъла на настоящата разпоредба на чл. 29, ал. 2, т. 5 (запазва се без промяна като чл. 29, ал. 3, т. 5 в предложения ЗИД на ЗБР) осъществяването на научни изследвания и на мониторинг са част от мерките, които следва да бъдат включени в планове за управление на защитените зони. В този смисъл тяхното планиране, осъществяване и отчитане е предвидено да бъде част от разработването, изпълнението, проследяването и отчитането на териториалните планове за управление на защитените зони (ТНУ) и се съдържа в по-общите формулировки на предложените чл. 116а, ал. 1, т. 1 и чл. 117а, ал. 1, т. 4 и т. 5, които обхващат всички включени в ТНУ мерки и дейности, както и в обхвата на разпоредбата на чл. 116а, ал. 1, т. 3. Съгласно предложената разпоредба на чл. 117а, ал. 1, т. 5, отчитането на изпълнението на ТНУ следва да бъде поне веднъж годишно. Не считаме за целесъобразно по-подробното разписване в закона на всички отделни дейности, свързани с управлението на мрежата. Аналогично на сега действащата разпоредба на чл. 116, ал. 3 по отношение на Националния съвет по биологичното разнообразие (НСБР), в предложения ЗИД на ЗБР се предвижда дейността на Националния консултативен съвет за мрежата Natura 2000 да се урежда с правилник, утвърден от министъра на околната среда и водите, в който подробно ще бъдат разписани функциите му.

Не считаме за целесъобразно и направеното в т. 3 предложение в чл. 116а, ал. 2 от закона да се изброят конкретно всички научни организации, които следва да участват в Националния консултативен съвет за мрежата Natura 2000. Това не е направено по отношение на нито една от останалите заинтересовани страни, като би довело до пенужно утежняване на разпоредбата и до необходимост от промяна на закона при всяко реструктуриране и промяна в наименованието на някоя от научните организации. Отново по аналогия с действащия НСБР, в проектозакона се предвижда съставът и дейността на консултативния съвет да се определя със заповед на министъра на околната среда и водите и с правилник, като считаме че този подход е адекватен и се е доказал във времето като успешен. Не можем да се съгласим с твърдението в мотивите, че участието на научните институти в консултативните съвети и органи на МОСВ е само пожелание, тъй като разпоредбите на досегашния чл. 116, ал. 2 и новопредложеният чл. 116а, ал. 2, предвиждат конкретно, че в състава на съветите се включват представители на научни организации. Такава е и досегашната практика по отношение на НСБР.

Не подкрепяме и направеното предложение в т. 5 от становището на ИИМ-БАН. Комитетите на заинтересованите страни включват представители на всички заинтересовани страни. Следва да се отбележи, че научните институти нямат качеството на заинтересована страна. Тяхното качество в процеса е да осигурят научната експертиза. За тази цел те трябва да бъдат безпристрастни и не следва да се повлияват от аргументите на различните заинтересовани страни. При необходимост от научна експертиза, регионалните органи за управление ще привличат научната общност за извършване на проучвания и анализи за целевите обекти, както и за идентифициране и формулиране на подходящи мерки за постигане на целите на защитените зони.

Нямаме възражения по отношение на направеното в т. 6 предложение от ИИМ-БАН.

В становището си Инициативния комитет „За Туризма на Калиакра“ предлага връщането на разпоредбата на § 2 от първоначално предложения ЗИД на ЗБР, публикуван за обществено обсъждане, както и въвеждане на разпоредбите на чл. 2, параграф 3 от Директивата за местообитанията в чл. 5 на ЗБР. В публикувания за обществено обсъждане проектозакон бе предложен следният текст:

„§2. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 5 се заличава точката в края на изречението и се добавя текстът „и защитени зони“:

2. Създава се т. 6:

„6. съвместяване на консервативните цели с целите на устойчивото развитие.“

Също така бе предвидено изменение на разпоредбата на чл. 5 от закона с цел прецизиране на текста спрямо точния превод на терминологията в директивите и приетите документи по тяхното прилагане на ниво ЕС.

Поради получените множество разнопосочни предложения по тези текстове от различните заинтересовани страни и доколкото същите не са от съществено значение за въвеждането на новия подход за управление на мрежата от защитени зони в страната бе преценено, че на този етап е по-добре предложенията за промяна да бъдат отгледени с цел допълнително им прецизиране и обсъждане със заинтересованите страни, като считаме за по-удачно тези промени да бъдат направени със следващ ЗИД на ЗБР.

По отношение на твърдението в становището на инициативния комитет, че се отменя възможността за промяна в предмета, целите на опазване или границите на защитените зони при установяване на грешки, обръщаме внимание, че се запазва досега действащата разпоредба на чл. 16, ал. 6 от ЗБР. Разпоредбата касае единствено промените в предмета и целите на опазване на защитените зони, след обявяването им по реда на чл. 12, ал. 6 от ЗБР. В § 7 на публикувания за обществен достъп проект на ЗИД на ЗБР бе предложено прецизиране на разпоредбата, както следва:

„§ 7. Член 16, ал. 6 се изменя така:

„(6) Промяна по ал. 1, т. 5 се извършва само при констатиране на грешки, както и при наличие на нови научни данни, установени след обявяване на защитена зона по чл. 12, ал. 6 и се извършва след отразяването им в стандартния формуляр с данни и оценки за съответната защитена зона. За тези промени не се прилагат процедурите по чл. 10 и 12.“

В хода на общественото обсъждане бяха получени множество предложения за редакции и допълнения на текста. Предвид несъщественото значение на редакцията по отношение на въвеждането на новия подход за управление на мрежата от защитени зони в страната бе преценено, че на този етап предложенията за промяна могат да бъдат отгледени.

Намираме направеното в т. 1 от становището на WWF България предложение за напълно неприемливо и несъответно на всички приети от страна ЕК документи по прилагането на разпоредбите на чл. 8 от Директивата за местообитанията, предвид следното:

Националната приоритетна рамка за действие за Natura 2000 (НПД) се разработва съгласно указания и формат одобрен от ЕК. Форматът на Рамката за програмен период 2021-2027 г. е одобрен през месец май 2018 г. от експертната група по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици и Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (NATURA) към ЕК. Съгласно одобрения формат, Рамките за приоритетни действия (РПД) представляват инструменти за стратегическо многогодишно планиране, чиято цел е да осигурят всеобхватен преглед на необходимите мерки за изграждането на мрежата „Натура 2000“ в целия ЕС и свързаната с нея екологосъобразна инфраструктура, като се уточняват потребностите от финансиране за тези мерки и се свързват със съответстващите програми на ЕС за финансиране. В съответствие с целите на Директивата на ЕС за местообитанията¹, на която е основана мрежата „Натура 2000“, мерките, които трябва да бъдат определени в РПД, са предвидени основно за запазване или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от интерес за ЕС, като същевременно се вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености.

¹ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за запазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:01992L0043-20130701>

Правното основание за РИД е член 8, параграф 1 от Директивата за местообитанията³, съгласно който държавите членки са длъжни да предават на Комисията и преценките си относно финансовото участие на Европейския съюз, което считат за необходимо за изпълнение на следните си задължения във връзка с мрежата „Натура 2000“:

- да определят необходимите консервационни мерки, които при необходимост включват подходящи планове за управление, специално разработени за териториите или включени в други развойни планове,
- да определят подходящи мерки от правно, административно и договорно естество, които да отговарят на екологичните изисквания на типовете естествени местообитания от приложение I и видовете от приложение II, срещани се в тези райони.

Поради това рамките за приоритетни действия са насочени към определянето на финансовите нужди и приоритетите, които са пряко свързани със специфичните консервационни мерки, установени за целевите обекти, предмет на опазване в защитените зони от мрежата „Натура 2000“, така че да се постигнат консервационните цели на равнището на защитената зона за съответните видове и типове местообитания, за които са определени защитените зони (както се изисква съгласно член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията). Предвид факта, че мрежата „Натура 2000“ включва и специалните защитени зони (Special Protection Areas – SPA), определени съгласно Директива 2009/147/ЕО⁴ (Директивата за птиците), тук се отчитат и финансовите нужди и приоритетните мерки във връзка с видовете птици в SPA.

В своите РИД държавите членки се приканват да представят и допълнителни мерки и финансовите си нужди във връзка с по-широкообхватна екологосъобразна инфраструктура (ЕИ)⁵. Такива мерки за екологосъобразна инфраструктура трябва да бъдат включени в РИД, когато допринасят за екологичната съгласуваност на мрежата „Натура 2000“, включително в трансграничен контекст, както и за запазването или възстановяването на благоприятен природозащитен статус на целевите видове и местообитания.

Форматът на РИД 2021-2027 г. е предназначен да осигурява надеждна информация относно приоритетните потребности от финансиране във връзка с „Натура 2000“, така че да бъдат включени в съответните инструменти на ЕС за финансиране съгласно следващата многогодишна финансова рамка (МФР) за периода 2021–2027 г. За тази цел в РИД е необходимо ниво на разбивка на финансовите нужди, която да даде възможност за ефективно разпределяне на финансирането за „Натура 2000“ по линия на съответните фондове на ЕС за МФР за периода 2021–2027 г. Предвид тази цел, в РИД също така се отчита опитът, придобил досега от държавите членки и регионите в ЕС във връзка с МФР за периода 2014–2020 г.

Важен елемент от сегашния формат на РИД е изискването разбивка в широкообхватни екосистемни категории на мерките за опазване и възстановяване, свързани с „Натура 2000“ и с екологосъобразната инфраструктура. Предложената екосистемна типология от 8 класа до голяма степен е основана на типологията MAES (картографиране и опенка на екосистемите и техните услуги), която бе създадена като концептуална основа за общоевропейска оценка на

³ Член 8, параграф 1: „Съгласно с предложенията за области, които могат да бъдат определени за специално защитени зони с приоритетни типове местообитания и/или приоритетни видове, държавите членки предават на Комисията и преценките си относно финансовото участие на Общността, което считат за необходимо за изпълнение на задълженията, произтичащи от член 6, параграф 1.“

⁴ Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивните птици [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0147>]

⁵ Екологосъобразната инфраструктура се определя като „стратегически планирана мрежа на естествени и полунатурни райони и други елементи на околната среда, която е конструирана и се управлява така, че да осигурява най-разнообразни екосистемни услуги“.

екосистемите⁵. На уебсайта на Европейската агенция за околна среда е налична за сваляне всеобхватна база данни, в която отделните видове и типове местообитания от значение за ЕС са разпределени в екосистемите по MAES⁶. Препоръчва се разпределянето на мерките и разходите към определени видове екосистеми като цяло да следва тази типология.

Представянето на приоритетните мерки и разходите по настоящата РПД изисква да се прави разграничение между текущи и еднократни разходи. Докато текущите разходи обикновено са свързани с повтарящи се мерки, които трябва да се продължават в дългосрочен план (например разходи за персонал за управлението на обекти, годишни плащания на земеделски стопани за агроекологични мерки за пасища и др.), еднократните разходи обикновено са свързани с еднократни действия, като например проекти за възстановяване на местообитания, големи инфраструктурни инвестиции, закупуване на стоки за дълготрайна употреба и др. Правилното разпределяне на разходите в съответната категория („текущи“ спрямо „еднократни“) ще бъде от изключително значение за правилното разпределяне на мерките по различните фондове на ЕС.

На последно място, приоритетните мерки по настоящата РПД ще допринесат не само към специфичните цели на директивите на ЕС в областта на околната среда, но и ще осигурят важни социално-икономически и свързани с екосистемните услуги ползи за обществото. Примерите за такива ползи могат да включват смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него или други екосистемни услуги, например свързани с туризъм и култура.

В контекста на горесцитираното Национална приоритетна рамка за действие за Natura 2000 е с разширен обем и обхват от страна на БК, поради следните мотиви:

В своя Специален доклад № 1/2017 относно мрежата „Натура 2000“⁷ Европейската сметна палата заключи, че първите приключени РПД (за МФР за периода 2014–2020 г.) не предоставят реално описание на действителните разходи за мрежата „Натура 2000“. Поради това в доклада бе подчертана необходимостта да се актуализира форматът на РПД и да се предоставят дългосрочни насоки за подобряване на качеството на информацията, която държавите членки представят в своите РПД. В неотдавнашния План за действие на ЕС за природата, хората и икономиката⁸ се поема ангажимент за осъществяването на този процес с цел да се гарантира, че държавите членки представят по-надеждни и хармонизирани предварителни оценки на своите потребности от финансиране във връзка с мрежата „Натура 2000“.

В своите заключения относно този План за действие⁹ Съветът на Европейския съюз признава необходимостта допълнително да се подобри многогодишното финансово планиране на инвестициите в околната среда и изразява съгласие, че РПД трябва да се актуализират и подобрят. Фактът, че е важно да се подобри прогнозирането на финансовите нужди за „Натура 2000“ преди следващата многогодишна финансова рамка на ЕС е отчетен и в резолюция на Европейския парламент¹⁰.

По отношение на приоритетните видове и типове природни местообитания, насоките на БК, касаещи разработването на РПД са следните: „Съществуват редица подходи за приоритизиране, обсъждани на равнище ЕС, които могат да помогнат на държавите-членки

⁵ <https://biodiversity.europa.eu/maes>

⁶ Връзка на видове и на типове местообитания с екосистемите по MAES https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/linkages_of_species_and_habitat#tab-european-data

⁷ Специален доклад № 1/2017: Необходими са повече усилия за осъществяване на пълния потенциал на мрежата „Натура 2000“ <https://www.eea.europa.eu/bg/Pages/Document.aspx?djid=49/68>

⁸ COM(2017) 198 final: План за действие за природата, хората и икономиката <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0198&rid=1>

⁹ <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2017/06/19/conclusions-eu-action-plan-nature/>

¹⁰ Резолюция на Европейския парламент от 15 ноември 2017 г. относно План за действие за природата, хората и икономиката (2017/28:3(RSP)) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=BG&reference=P8-1A-2017-0441>

при определяне на приоритетите. Първо, има приоритетни местообитания и видове, посочени в приложенията към Директивата за местообитанията, и приоритетни видове и типове, определени за програмата LIFE. Освен това има местообитания, определени в рамките на новия биогеографски процес за приоритетни действия. Бяха разработени и няколко европейски планове за действие за видове, които трябва да бъдат приложени незабавно. Освен това типовете местообитания и видове, за които държавите-членки носят особена отговорност, следва да бъдат логичен приоритет за мерките за поддържане и / или възстановяване.

Както бе споменато по-горе, Директивата за местообитанията в приложения I и II определя определени видове и типове природни местообитания като приоритетни. Трябва да се вземе предвид обаче, че тази класификация е създадена преди повече от 25 години и може да не отразява настоящите приоритети за опазване във всички държави-членки; националните „червени списъци“ или други подобни индекси на застрашени местообитания и видове биха могли да се използват за актуализиране на списъците с приоритети за целите на ННПД - https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm.

В допълнение, Националната приоритетна рамка за действие 2021-2027 г. трябва да бъде одобрена от страна на ЕК, която освен количествена и качествена оценка, ще извърши преглед на съответствие на ННПД с представените от страна на България оперативни програми по Структурните фондове и Кохезионния фонд, както и Стратегическия план по ОСП. Към момента, РПД все още са тематично отключващо условие в приложение IV към проекта на Общ регламент. За да се осигури правна възможност за разглеждане и приемане на ННПД 2021-2027 г. на национално ниво е направено и настоящото предложение в ЗИД на ВВР.

Всички останали предложения в становището на WWF България по същество представляват изцяло нов подход към управлението на мрежата от защитени зони в страната. Организацията е прогив въвеждането на териториалните планове за управление, които имат за предмет частите от защитените зони, попадащи в териториалния обхват на различни РИОСВ. Предлагат за тези зони, които се разделят на части от обхвата на РИОСВ, компетентен да бъде министърът на ОСВ. Това е неприемливо, нецелесъобразно и противоречи на одобрения от министъра на околната среда и водите подход, обсъден широко с всички заинтересовани страни. Приемане на тези предложения по същество означава разработването, осъществяването и обсъждането с всички заинтересовани страни на изцяло нов подход за управление на мрежата Natura 2000. Също така ново обсъждане със службите на ЕК, пред които вече е представен и намерил одобрение подхода за управление, въвеждан с настоящия ЗИД. Ще се изисква и нова оценка на въздействието, нова финансова обосновка, нови междуведомствено съгласуване и обществени консултации. На сегашния етап на развитие, както на наказателна процедура № 2018/2352, така и по отношение на постъпната кореспонденция от службите на ЕК, според която ОПОС е в риск, страната не разполага с необходимото време за осъществяване на по-горе дейности. Отделно няма да могат да бъдат изпълнени и препоръките от Одитен доклад № 0300101818, приет с Решение № 461/11.12.2019 г. на Сметната палата, по който има образувана преписка на ВАИ.

Следва да се има предвид също, че предложението за всяка зона да се изготвя отделен план за управление също е било предмет на разглеждане в процеса на разработване на новия подход, като същото е оценено като неэффективно и неэффективно, което се потвърждава и от досегашния опит.

Основно значение имат местообитанията и видовете предмет на опазване, като териториалните планове за управление следва да стигат до ниво локалитет, което предполага възможността за въвеждане на различен режим в отделни части на зоните. Както посочихме и по-горе, поради териториалния обхват на защитените зони в страната и в момента по отношение на една и съща защитена зона имат компетенции повече от една РИОСВ.

Осигуряването на съответствие и допълняемост на предвидените планови документи с други такива на национално ниво, ще се осъществява чрез:

- Разработване на специфични указания в тази посока, които ще бъдат част от предвиденото Методическо ръководство за разработване на планове за управление (§ 27 от ЗИД на ЗБР);
- Участие на заинтересованите страни, включително тези, отговорни за изпълнението на други политики на регионално и национално ниво, в Националния консултативен съвет за Natura 2000, към министъра на околната среда и водите и в Комитетите на заинтересованите страни на регионално ниво.

Също така е предвидено в случай, че една зона се разделя в повече от един план, останалите РИОСВ да участват в Комитета на заинтересованите страни на РИОСВ, отговорни за разработване на плана (чл. 117а, ал. 2). Това гарантира координация между отделните регионални структури и приемственост в плановите документи.

Хармонизирането и съгласуването на отделните териториални планове за управление, разработени за различни части от дадена защитена зона, намиращи се в обхвата на няколко различни РИОСВ, ще бъде допълнително решено и с наредбата по чл. 28, ал. 1 от ЗБР.

Философията на новия подход за управление на мрежата Natura 2000 в България е базирана на идеята за децентрализация и ангажиране на местните общности и териториалните органи и структури. Териториалните планове за управление ще се разработват в съответствие с документа за целите, по чл. 115а, т. 1, който е от компетенциите на националния орган. Следва също да се уточни, че териториалните планове за управление се утвърждават от орган на власт – директорът на РИОСВ след одобряване от Комитета на заинтересованите страни и след положително становище от министъра на околната среда и водите.

Чл. 6.1 от Директивата за местообитанията гласи, че държавите-членки определят необходимите консервационни мерки, които при необходимост включват подходящи планове за управление, специално разработени за териториите или включени в други развойни планове, и подходящи мерки от правно, административно и договорно същество, които да отговарят на екологичните изисквания на типовете естествени местообитания от приложение I и видовете от приложение II, срещани се в тези райони. В този смисъл, при разработване на териториалните планове за управление ще бъдат съобразени от една страна целите на опазване на защитените зони, а от друга ще бъдат включени подходящите мерки за постигането им без значение техния характер съгласно изискванията на директивата. Т.е. в териториалните планове за управление могат да се включват мерки от правно, административно и договорно същество.

По отношение на дискусиите относно преизяваният текст на чл. 29, ал. 4 от ЗИД на ЗБР припомняме, че чл. 2 на Директивата за птиците гласи: „Държавите-членки вземат всички мерки, необходими за поддържане или адаптиране на популациите на всички видове, посочени в член 1, на ниво, което отговаря на екологичните, научните и културните изисквания, като се отчита икономическите и рекреационните изисквания.“, а чл. 2.3. от Директивата за местообитанията предвижда: „Мерките, взети в изпълнение на настоящата директива, вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености.“.

Цитираната т. 32 от Решение на Съда на ЕС по Дело С-226/08 се отнася до разпоредбите свързани с определянето на териториите от значение за Общността (защитените зони за местообитанията) в съответствие с разпоредбите на чл. 4, пар. 2 от Директивата за местообитанията, към които разпоредбите на чл. 29 от ЗБР паяват отношение. В посочената т. 8 от Решение на СРС по Дело 247/85 се казва: „Следователно, въпреки че член 2 не представлява автономна дерогация от общата система за защита, той все пак показва, че директивата отчита, от една страна, необходимостта от ефективна защита на птиците, а от друга страна, изискванията на общественото здраве и безопасност, икономиката, екологията, науката, селското стопанство и туризма.“.

От предложения текст на разпоредбата по никакъв начин не произтичат телерални изключения по отношение на останалите задължения произтичащи от закона, въввеждащи разпоредбите на чл. 4 и чл. 6 от Директивата.

По отношение на първото предложение в становището на Сдружение за дива природа „Балкани“ обръщаме внимание, че съгласно проекта на ЗИД на ЗБР, ИПРД се приема с решение на МС. По своя характер ИПРД е стратегически документ и в изпълнение на Националната програма за реформи 2012 - 2020 г., в която е предвидена мярка 56 "Въвеждане на задължително публикуване на проектите на нормативни актове, проекти на стратегически документи, както и на справките, отразяващи обществени обсъждания на Портала за обществени консултации", проекта на ИПРД подлежи на обществени консултации на <http://www.strategy.bg> преди внасяне на проекта за разглеждане и приемане от МС.

В т. 2 и т. 5 от становището на Сдружение за дива природа „Балкани“ по същество се предлага запазване на съществуващото положение, което на база на досегашния опит се оценява като неефективно и доведе до стартирането на наказателна процедура срещу България от страна на ЕК.

В допълнение на изложеното вече по-горе (относно частите на защитените зони и дирекциите на националните паркове) по отношение на териториалните планове за управление, следва да се подчертае, че с предложения ЗИД на ЗБР не се въвежда промяна в същността на плановете документи за управлението на защитените зони, а се променя единствено териториалният им обхват. Основната цел на ТПУ е именно прилагането на консервативни мерки по чл. 6, параграф 1 на Директива 92/43/ЕИО и чл. 4, ал.1 на Директива 2009/147/ЕО и превантивни мерки по чл.6, параграф 2 на Директива 92/43/ЕИО.

Обектът на териториалните планове за управление е описан в самия §3. С настоящите променни закона се въвежда задължително разработване на ТПУ. Философията на новия подход за управление на мрежата Natura 2000 в България е базирана на идеята за децентрализация и ангажиране на местните общности и структури. Териториалните планове за управление ще се разработват в съответствие с документа за целите, по чл. 115а, т. 1, който е от компетентните на националния орган. Следва също да се уточни, че териториалните планове за управление се утвърждават от орган на власт – директорът на РИОСВ след одобряване от Комитета на заинтересованите страни и след положително становище от министъра на околната среда и водите. Останалата част от повдигнатите въпроси ще бъдат допълнително уредени и с паредбата по чл. 28, ал. 1 от ЗБР, с правилниците за дейността на комитетите на заинтересованите страни и с ръководството за разработване на териториалните планове за управление.

Националният консултативен съвет включва представители на всички заинтересовани страни, включително на научни организации и неправителствени природозащитни организации, като не се предвижда превес на някоя от страните. Предложените организационни учасстват, тъй като те в най-голяма степен имат роля при формирането и налагането на политики на национално ниво. Предвижда се съставът на съвета да се определи със заповед на министъра на ОСВ, а дейността е правилник, в които подробно ще бъдат уредени, всички съответстващи правила и процедури.

Следва също да се отбележи, че съгласно новия подход за управление на мрежата Natura 2000 в България към Националния орган за управление на мрежата се предвижда създаване на постоянно Научно звено, като част от структурата на Националния орган. При необходимост е възможно привличане на допълнителни експерти със специфична експертиза, които могат да бъдат експерти от БАН, университети и др.

По отношение на възражението, че в Комитетите на заинтересованите страни не са включени представители на научната общност, както бе уточнено и по-горе, научните институции нямат качеството на заинтересована страна. Тяхното качество в процеса е да осигурят научната експертиза. За тази цел те трябва да бъдат безпристрастни и не следва да се повлияват от аргументите на различните заинтересовани страни. При необходимост от научна експертиза, регионалните органи за управление ще привличат научната общност за извършване на проучвания и анализи за целевите обекти, както и за идентифициране и формулиране на подходящи мерки за постигане на целите на защитените зони.

Считаме предложението по т. 3 за необосновано. В предложения ЗИД на ЗБР не се предлага отнасяне на настоящия чл. 29, ал. 2, т. 1, а единствено предизвиране на текста и

номерацията (тов чл. 29, ал. 3, т. 1), като се запазва възможността за налагане на забрани и ограничения на дейности в шапозетите за управление на защитените зони при наличието на съответните предпоставки за това. Съгласно предложения ЗИД на ЗБР в териториалните планове за управление могат да се включват подходящите мерки за постигане на целите на опазване на защитените зони съгласно изискванията на директивите (вкл. чл. 6.1 и чл. 6.2 от Директивата за местообитанията), без значение на техния характер – т.е. мерки от правно, административно и договорно естество.

Нямаме възражения по направената редакционна бележка по отношение на текста на чл. 29. (нова) ал. 4.

Попълно обоснователно и немотивирано е изразеното опасение по отношение на § 17 от предложения ЗИД на ЗБР. Направеното тълкуване е погрешно. Изискванията на чл. 4 от Директивата за местообитанията са транспонирани в чл. 7 от ЗБР, който не е предмет на настоящите промени.

По отношение на предложените по т. 6 от становището § 22 да отпадне от ЗИД на ЗБР, следва да се има предвид, че необходимостта от отменената разпоредба отпада с въвеждането на новия подход за управление на мрежата Natura 2000 в България. Съгласно новия подход по никакъв начин не се ограничават възможността на ИПО да организират посочените в отменената разпоредба природозащитни дейности.

Българската стопанска камара изразява принципна подкрепа по предложените законодателни промени. Организацията е против въвеждането на териториалните планове за управление, които имат за предмет частите от защитените зони, попадащи в териториалния обхват на различни РИОСВ. Предлага за тези зони, които се разделят на части от обхвата на РИОСВ, компетентен да бъде министърът на ОСВ. Както бе споменато по-горе при обсъждане на становището на WWF България, предложението е неприемливо, целенесобразно и противоречи на одобрения от министъра на околната среда и водите подход, обсъден широко с всички заинтересовани страни.

Направените предложения от страна на Национална асоциация „Българско Черноморие“ за промени в чл. 1, чл. 8, чл. 13, чл. 19, чл. 30, чл. 31, чл. 32, чл. 33, чл. 34, чл. 35 и чл. 116 на ЗБР не са предмет на настоящия ЗИД, като намираме същите за непременни, като някои от тях водят до риск за дехармонизация на закона с разпоредбите на двете природозащитни директиви.

По отношение на предложението за създаване на нова точка 6 в чл. 4 на ЗБР, както посочихме по-горе (във връзка с предложенията от Инициативния комитет „За Туризма на Калиакра“), такава разпоредба бе предложена в публикувания за обществено обсъждане ЗИД на ЗБР, като изложихме причините довели до оттеглянето ѝ.

В случай че народните представители преценят за необходимо включването на предложението в настоящия ЗИД на ЗБР, считаме за най-прецизен текста:

„6. съвместяване на природозащитните цели с целите на устойчивото развитие.“

Аналогично е и становището ни по отношение на предложението на Национална асоциация „Българско Черноморие“ за връщане в настоящия ЗИД на ЗБР на разпоредбите на предложените нови чл. 4а и чл. 4б, като считаме, че посочените от нас по-горе текстове (във връзка със становището на ИИМ-БАН) са по-добри и прецизни.

Предложеният § 6 също връща текстове от първоначално предложения от нас ЗИД на ЗБР. В хода на обществените обсъждания по тези текстове също бяха направени множество предложения за редакции и допълнения, което наложи оттеглянето им и запазването на съществуващите към момента разпоредби.

Не подкрепяме направеното предложение за редакция на новата ал. 7 към чл. 10 от ЗБР. От една страна формулираният текст е неясен, а от друга ИИРД следва да обхваща всички идентифицирани мерки, свързани с постигането на целите на защитените зони, независимо от тяхното естество. Предложеният от нас по-общ текст съответно обхваща и предвидената от страна на ЕС възможност за компенсиране на собствениците и ползвателите

на земи в Natura 2000 за пропуснати ползи и направени разходи. Също така следва да се има предвид, че приоритетните рамки за действие се разработват в съответствие с чл. 8 на Директивата за местообитанията и тяхното съдържание и формат се определят по реда на чл. 21 от Директивата за местообитанията.

По отношение на предложените промени в чл. 12 от ЗБР следва да се има предвид, че становищата на различните заинтересовани страни по тези разпоредби са силно поляризирали, като множеството крайни и взаимно изключващи се предложения за промяна в текстовете на разпоредбата доведоха до решението нейната промяна да бъде извадена от обхвата на предлагания ЗИД на ЗБР. Направеното предложение, предлага изцяло нов подход, който не би могъл да бъде възприет без широко обществено обсъждане. Във връзка с предлаганото отпадане на чл. 12, ал. 2, т. 5 от ЗБР, следва да се има предвид, че липсата на мерки за постигане целите на опазване на защитените зони до приемането на териториалните планове за управление е предпоставка за предприемане на действия от страна на ЕК за установяване липса на съответствие на националното законодателство с Директивата за местообитанията и Директивата за птиците. От друга страна предлаганият подход на сключване на договори със собствениците/ползвателите на имотите в защитените зони предполага въвеждането на една нова за страната и изключително времеемка процедура в момент, в който страната вече е просрочила задължения в Директивата за местообитанията срок за обявяване на защитените зони и поради това срещу нея е стартирана наказателна процедура от страна на ЕК.

Принципно не възразяваме срещу направеното предложение за промяна на разпоредбата на чл. 16, ал. 6 от ЗБР, тъй като както посочихме и по-горе тя бе включена в първоначалния проект на ЗИД на ЗБР. В коментарите си по становището на Инициативния комитет „За Туризма на Каспакра“ сме посочили и мотивите си за оттеглянето на това предложение.

Не подкрепяме направените предложения за промени в § 12. Считаме, че предложените от нас текстове са достатъчно ясни и прецизни като са в съответствие с препоръките на ЕК по отношение на определянето на мерки за опазване на защитените зони от екологична мрежа Natura 2000. Следва да се има предвид, че в предлагания ЗИД на ЗБР се предвижда активното участие на представители на собствениците в процеса на взимане на решения за управлението на защитените зони, като по никакъв начин не се ограничава възможността да се определят мерки от договорно естество.

В разпоредбата на чл. 116а, ал. 2 от предложенния ЗИД на ЗБР израз „обществени организации“ не се среща.

Не подкрепяме предложенията в § 21, като отново обръщаме внимание, че комитетите на заинтересованите страни включват представители на всички заинтересовани страни. Допълнително в ал. 2 и 3 се предвижда съставът на комитетите да се определя със заповед на директорите на РИОСВ, както и с правилници, които ще регламентират оле организацията, структурата и дейността им и в които повдигнатият въпрос ще бъде подробно уреден.

Не считаме направеното предложение в § 22 за реалистично, тъй като на база на досегашния си опит считаме, че предложеният от нас срок е минималният възможен, предвид обема на дейностите и административните процедури, които следва да бъдат изпълнени.

Намираме предложените дефиниции в становището на Национална асоциация „Българско Черноморие“ за неясни и некоректни. Не считаме, че има необходимост от въвеждането на легална дефиниция в закона на понятията „заинтересовани страни“ и „научни данни/информация“. Когато липсва легална дефиниция на определено понятие се използва общовалиданото значение на понятието. Това са общо утвърдени, както в теорията, така и в практиката понятия, чието използване не създава противоречиво тълкуване или необходимост от определяне на легална дефиниция. Общото правило е, че думи или изрази с утвърдено правно значение се използват в един и същ смисъл. Дума или израз се дефинират, в случай че се налага отклонение от общоприетия смисъл на думата или изрза или възниква съмнение относно употребата. Не считаме, че конкретният случай е такъв. Допълнително, в случай че се

приемаг направените предложения за въвеждане на нови чл. 4а и чл. 4б в ЗБР, изискващата към съдържанието на първичните данни и научната информация ще бъдат въведени с предвидената по чл. 4а процедура.

По отношение на становището от факултета по „Горско стопанство“ към Лесотехническият университет, бихме искали да поясним следното:

С въвеждането на задължението за „разработване“ се създава задължение за министъра на ОСВ/директора на РИОСВ да осигури необходимите ресурси и да възложи разработването на съответните документи. Съгласно предложения ЗИД на ЗБР, ППРД следва да се приеме от Министерския съвет.

По-горе подробно изложихме становището си относно неоснователността на опасенията, свързани с обхващането на части от защитени зони в ТПУ и управлението на националните паркове. Въпроси, които са били многократно обсъждани и анализирани.

Националният съвет за биологично разнообразие (НСБР) не се премахва и неговите функции не се променят. Създаваният нов орган - Национален консултативен съвет за мрежата „Натура 2000“, изпълнява различни от функциите на Националния съвет за биологично разнообразие. В състава на консултативния съвет също се предвижда да бъдат включени представители на научни организации. Освен тях обаче се предвижда включването на доста по-широк кръг заинтересовани страни, които от една страна не са представени в състава на НСБР, а от друга нямат пряко отношение към всички останали функции на НСБР.

Както посочихме и по-горе, съгласно предложената разпоредба на чл. 116а се предвижда съставът на новия Консултативен съвет да се определи със заповед на министъра на ОСВ, а дейността с правилник, в който подробно ще бъдат уредени, всички съответстващи правила и процедури. Такава е практиката и по отношение на НСБР. Не се предвижда превес на някоя от страните в състава на съвета. Предложените организации участват, тъй като те в най-голяма степен имат роля при формирането и прилагането на политики на национално ниво. Също така, съгласно новия подход за управление на мрежата Натура 2000 в България към Националния орган за управление на мрежата се предвижда създаване на постоянно научно звено, като част от структурата на Националния орган. При необходимост е възможно привличане на допълнителни експерти със специфична експертиза, които могат да бъдат експерти от БАН, университети и др.

По отношение на допълнителното становище на WWF България с изх. № 3020/26.05.2020 г. Ви информираме следното:

Потвърждаваме, че в официалното съобщение на Европейската комисия, към което реферират от WWF България със заглавие „Опазване на природата: Комисията призовава БЪЛГАРИЯ, ИТАЛИЯ и ГЕРМАНИЯ да завършат мрежата „Натура 2000“ не се споменават изразите „планове за управление“ и „цели на опазване, които да се включат в такива планове“. С това съобщение е дадена най-обща информация за издателните официални уведомителни писма, която е адекватна с оглед целите на едно прессъобщение. Съгласно полученото от Генералния секретариат на Европейската комисия официално уведомително писмо С(2019)379 от 25.01.2019 г. по процедура за нарушение № 2018/2352 ЕК счита, че Република България не е изпълнила задълженията си съгласно член 4, параграф 4 и член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията, като:

- не е определила във възможно най-кратък срок, но не по-късно от шест годи, като СКЗ 221 от общо 230 защитени ЗЗО, приети с Решения 2009/93/ЕО, 2009/91/ЕО, 2009/92/ЕО на Комисията от 12 декември 2008 г. и 2013/23/ЕС от 16 ноември 2012 г.;

- систематично и трайно не изпълнява задължението си за определяне на специфични за зоните подробни цели на опазване;

- систематично и трайно не изпълнява задължението си за определяне на необходимите мерки за опазване, които да отговарят на екологичните изисквания на типовете естествените местообитания от приложение I и видовете от приложение II, срещани се в този район, и

- като не е транспонираща правилно чл. 6 параграф 1 в националното законодателство.

Първият от изброените аспекти касае прилагането на нормативната уредба и не е предмет на предлагания ЗИД на ЗБР. Опадането във времето на предприемането на действия

по останалите твърдения от ЕК нарушения обаче, може да доведе единствено до задълбочаване на проблема и затвърждаване на становището на ЕК за продължаване във времето системно неизпълнение. В резултат на това дори и след издаването на всички заповеди за обявяване на защитените зони за местообитанията по реда на чл. 12 от ЗБР с вероятно ЕК да счита, че не са изпълнени изискванията на чл. 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията.

В позицията си в отговор на това писмо страната ни подробно е уведомила ЕК за всички предприети действия и всички аспекти на предлагания по-ефективен подход за управление на Natura 2000.

Твърдяното от ЕК неизпълнение и предприетите от страна на МОСВ действия във връзка с него са анализирани и от Сметната палата на Република България в многократно цитирания от нас Одитен доклад № 0300101818 (приет с Решение № 461/11.12.2019 г.) „Ефективност на управлението на мрежата НАТУРА 2000 с цел защита на околната среда и местното население в зоните от мрежата“, който е публично достъпен на <https://www.bulnao.government.bg/bg/articles/download/13091/od-natura-231219.pdf>.

В официалното уведомително писмо детайлно са описани посочените по-горе групи твърдения от ЕК нарушения, едно от които е свързано с неправилно транспониране на член 6, параграф 1 в националното законодателство. Член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията предвижда, че: „Държавите-членки определят необходимите консервационни мерки, които при необходимост включват подходящи планове за управление, специално разработени за териториите или включени в други развойни планове, и подходящи мерки от правно, административно и договорно естество, които да отговарят на екологичните изисквания на типовите естествени местообитания от приложение I и видовете от приложение II, срещани се в тези райони.“ В отговора на България по официалното уведомително писмо е отбелязано, че заключението на ЕК за неправилно транспониране не може да бъде споделяно. Съгласно член 288 от ДФЕС директивата обвързва държавите, до които е адресирана, по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат, като формата и средствата остават в сферата на компетентност на националните органи. Това е потвърдено и от Съда на ЕС, постановяващ многократно, че националните власти са обвързани единствено по отношение на заложения в директивата резултат, който трябва да бъде постигнат (напр. решение на Съда на ЕС по дело C-301/12, т. 40). В ОУИ Комисията посочва член 27 и член 29 ЗБР като единствените разпоредби в българското законодателство, предвиждащи въвеждането на мерки за опазване, и въз основа на това твърдение е направено заключение, че България не е изпълнила задължението си за транспониране на член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията. Позволяваме си да изразим несъгласие, тъй като паралелно с член 27 и член 29 от ЗБР националното законодателство включва и други разпоредби, предвиждащи въвеждането на мерки за опазване на зоните от Natura 2000, като член 12, член 19, член 30 от същия закон.

Извън гореизложеното, член 12 от ЗБР определя процедурата, по която се извършва обявяването на СКЗ (специални консервационни зони). Окончателният акт, с който приключва тази процедура, е заповед на министъра на околната среда и водите, включваща забрани или ограничения на дейности, противоречащи на целите за опазване на защитената зона (чл. 12, ал. 2, т. 5 ЗБР).

Въвеждането на забрани и ограничения за извършването на определени дейности в немалка степен осигурява съхранението на местообитанията и видовете, предмет на опазване в защитената зона, и постигането на определените за нея цели. По този начин забраните и ограниченията, които се въвеждат за всяка една защитена зона, могат да бъдат разглеждани като консервационни мерки по смисъла на член 6, параграф 1 от Директивата за местообитанията. Издаването на заповед от министъра на околната среда и водите е задължителен елемент от процедурата по обявяване на защитени зони, а разпоредбата на член 12, ал. 2 ЗБР е обвързваща за министъра по отношение на реквизитите на заповедта. Така от момента на обявяване на защитената зона се въвеждат мерки, насочени към изпълнение на нейните цели за опазване.

За разлика от заповедите за обявяване на защитени зони, които са задължителни, националното законодателство предвижда възможност за изработване на планове за управление на защитени зони, включващи *inter alia* мерки, целящи предотвратяване на изкошаването на условията в типовите природни местообитания и в местообитанията на видовете, както и на застрашаването и обезпечаването на видовете, за опазването на които са обявени съответните защитени зони (чл. 29, ал. 1 ЗБР). Действително плановете за управление са дискреционни и до момента такива са изготвени само за защитени зони по Директивата за птиците. Бихме искали обаче да поясним, че съгласно действащото национално законодателство плановете за управление са спомагателен инструмент за управление на Natura 2000 в допълнение към заповедите за обявяване на защитени зони, които носят „основната тежест“ за определянето на мерки и режими за опазване на местообитанията и видовете в съответната защитена зона. Съгласно новия подход за управление на Natura 2000 значението на плановете за управление като инструмент за управление на защитените зони ще се промени и същите ще се превърнат в задължителен инструмент за управление на екологичната мрежа.

Във връзка с изложеното не могат да бъдат съодетени твърденията на WWF България, че министърът на околната среда и водите е опитал да въведе в заблуждение народните представители, с изказването си пред Комисията за наблюдение на приходните агенции и борба със сивата икономика и контрабандата, проведено на 20.05.2020 г. Министърът на околната среда и водите е посочил една от забележките на комисията, а именно че не са определени специфичните за зоните подробни цели и мерки за опазване, които ще се включат (включателно след приемането на изменението на ЗИД на ЗБР) в подходящи планове за управление. Не е излагано твърдение, че разработването на планове за управление е задължително изискване, произтичащо от европейското законодателство.

В заключение с предлагания ЗИД на ЗБР ще се постигне по-ефективно изпълнение на задълженията на страната по Директивата за местообитанията, и в частност по член 6, параграф 1 от нея.

По отношение на предоставянето на достъп до документи свързани с наказателна процедура, съгласно Регламент № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета относно публичния достъп до документи на институциите на ЕС, процедурата е рестриктивна.

За предоставянето на достъп до тях и съществува специален ред, по разпоредбите на гореспоменения регламент.

Когато за тези документи бива искан достъп, то задължение на държавата членка е да отпрати писменото искане до ЕК. Въпросът е уреден и е практика на Съда на ЕС.

Всеички институции следва да гарантираме коректните отношения с ЕК и да бъдем отговорни към защитата на националния интерес.

НИКОЛАЙ КЪЧЕВ

Заместник-министър на околната среда и водите

